

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ОБРАЗОТВОРЧОГО НАВЧАННЯ: ФОРМУВАННЯ ХУДОЖНЬО-ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ СТУДЕНТІВ

ГОРБЕНКО А.О.

Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна

Актуальність дослідження. На сьогодні особлива увага до парадигми образотворчого навчання, яке переосмислюється в контексті гуманістичної особистісно-орієнтованої освіти та одночасно виявляє, на основі уваги до професіоналізації, проблематику інтегрованого навчання, що має значний потенціал для оптимізації навчального процесу відповідно до принципів творчо-особистісної значущості навчання, мотивації та стійкого інтересу до образотворчих знань та вмінь. В дослідженні виходимо із уявлення, що так як сучасні методи образотворчої підготовки повинні формувати художньо-творчий потенціал студентів, готувати їх до професійно-художньої діяльності, то потому вважаємо доречним звернути увагу на концептуальні засади навчання, які забезпечують формування компетентного та креативного фахівця для створення відповідних творчо-професійних результатів.

Основний зміст. Незважаючи на різноманітність думок та уявлень, мистецька освіта представлена ідеями, які, фактично стверджуючи методологію креативного навчання, розробляють конкретні методики художньої освіти, професійної підготовки майбутнього засобами образотворчого мистецтва, із суттєвих можливо виокремити наступні: інтегративна стратегія мистецької освіти, з одного боку, націлює на естетичну соціалізацію(інкультурацію), з другого, на особистісну художньо-творчу самореалізацію (культуротворчість), що виявляє проблематику реорганізації інтегрованого навчання на основі уваги до їх професіоналізації[1,с. 8-14]; механізми творчості в синтезі передбачають поєднання «однозначного і багатозначного» видів пізнання, що формує образно-творче мислення і як парадоксального, в межах якого поєднуються дві стратегії пізнання, виявляючи властивості поєднання в одному контексті часто полярно протилежних сутностей як єдності протилежностей [2].

На основі уявлення про різноплановість образотворчого навчання та складність творчо-професійного становлення студентів, процес підготовки розглядаємо як складну динамічну систему, що ґрунтується на комплексі теоретико-методологічних підходів і як системна інтеграція художніх, наукових і технічних знань, повинна відбуватися впродовж усього процесу формування, становлення і розвитку професіонала, то професійну компетентність розуміємо як взаємодію професійної спрямованості, спеціальних якостей і здібностей та

майстерності, які сприяють успішному й творчому розв'язанню професійних завдань, визначається цілісністю системи культурологічних, архітектурно-технічних та художніх знань, умінь і навичок, мотивів і ціннісних смислів діяльності та забезпечує саму готовність[3].

На наш погляд, пропоновані організаційні засади зумовлюють динаміку зростання продуктивності фахово-зорієнтованої художньо-навчальної діяльності, а визначена послідовна реалізація ідей інтеграції є тим підґрунтям, необхідність і доцільність якого підтверджується тим, що інтегративний підхід як цілеспрямоване засвоєння змісту художньої вищої освіти із застосуванням традиційних та інноваційних методів і форм навчання з метою максимально повної самореалізації учасників освітнього процесу в закладах вищої освіти, то для підвищення якості результатів, особливо цінною виявилася ідея застосовувати інтегрований підхід у художній освіті, який повинен «сприяти формуванню інтелектуального, художньо-образного мислення особистості, її пізнавально-творчої активності, художнього смаку, емоційно-естетичного відношення до оточуючого середовища»[4, с.3-4].

На основі результатів нашого дослідження, стало можливим окреслити наступні концептуальні засади: для образотворчого навчання характерне синтетичне отримання знань і вмінь, і їх засвоєння передбачає сходження від емпіричного до теоретичного рівня, що включає наступні функції образотворчих знань: онтологічну (створення уявлення про оточуючий світ і художню реальність); орієнтаційну (вибір напрямку і способу цілеспрямованих художньо-пошукових дій) та оцінкову (визначення норм ціннісного відношення, комплексу естетичних ідеалів суспільства); метафоричне мислення постає співмірним естетичним уявленням, а у цьому контексті метафора репрезентує величезний потенціал, спонукаючий до змін. В цьому контексті й твориться довколишній світ як результат уяви, відображеної у багаторівневих метафоричних кодах. Так, «формам архітектури немає прямих аналогій в дійсності, вона не репродукується, не імітує чужу мову, а говорить тільки на власній, особливій. Тому можна припустити, що архітектура взагалі випадає з групи так званих образотворчих мистецтв і підпорядковується якимось зовсім іншим естетичним законам, ніж живопис і скульптура» [5, с.83-84]. Із трактування метафори як засобу і самої сутності пізнання слідує, що мислення людини не просто пронизане метафорами, а й сформовано ними в процесі означення конкретного досвіду, як засіб для «розуміння подій, справ та станів» [6]. На основі теми нашого дослідження, метою практичного заняття устанавлюємо виявлення особливостей створення живопису та практичне виконання ескізів.

Висновок. На основі дослідження є можливим визначити, що метод навчально-творчого підходу ґрунтується на положеннях: концептуальні ідеї реалізації образотворчої підготовки органічно поєднано із принципами образотворчої підготовки у визначеній єдності процесу й результату втілення концептуальних ідей синергетичної організації та гнучкого моделювання процесу на основі інтеграції їх змісту, можливості переструктурування сукупності методів; із специфічними принципами композиційності, професійної мобільності, історизму, проблемності, диференціації, модульного структурування, професіоналізму та стандартизації та є важливим чинником формування художньо-творчого потенціалу студентів. Перспективи подальших досліджень полягають у подовженні пошуку концептуальних методів та моделей навчання, у результаті чого зміст навчання переходитиме в творчо-особистісний творчий досвід студента, становитиме основу саморозвитку в мистецтві та професійному середовищі.

Література:

1. Вознюк О.В. Нова постнекласична парадигма мистецької освіти // Актуальні питання мистецької педагогіки: зб. наук. праць / гол. ред. І. М. Шоробура.
-Хмельницький ТОВ Поліграфіст, 2016. -Вип. 5. -с. 8-14.
2. Творча діяльність в ускладнених умовах: наук.-метод. посіб. / В. О. Моляко, Н. А. Ваганова, Ю. А. Гулько; АПН України; Ін-т психології ім. Г. С. Костюка; В. О. Моляко (заг. Ред.). - Київ, 2007. - 308 с.
3. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи : Бібліотека з освітньої політики / під заг. ред. О. В. Овчарук. – Київ: К.І.С., 2004. – 112 с.
4. Радкевич В.О. Концепція професійно-художньої освіти // Професійно-технічна освіта. – 2004. - № 3. – с. 3-4.
5. Русевич Т.В., Цись А.С. Архітектурна семіотика-синтез образу і змісту // Матеріали XI Всеукраїнської наукової конференції 21 листопада 2019 р.: Сучасна архітектурна освіта. Синтез мистецтв і гармонізація архітектурного простору. – К: КНУБА, 2020. – 216 с. - с. 83-84.
7. Gombrich E.H. Art and Illusion: A Study in the Psychology of Pictorial Representaton. - Phaidon, 1977. - 444 p.
8. Miles M. New Practices, New Pedagogies. - London: Routledge, 2011. - 256 p.